

Takdim

Liberal Düşünce hem son derece zengin hem de çok anlamlı bir sayıyla karşınızda. Bu sayıyla *Liberal Düşünce* yedinci, Liberal Düşünce Topluluğu ise onuncu yaşını tamamlıyor. On yıl bir fikir hareketi için pek de uzun bir süre sayılmaz elbette. Fikir hareketlerinin ortaya çıkmaları, kalıcı olduklarını ispatlamaları, düşünce hayatında iz bırakmaya başlamaları çok daha uzun bir zamana ihtiyaç duyar. Buna rağmen, Liberal Düşünce Topluluğu'nun, 1992'den 2002'ye, fikir hareketi olma vasfını hakkıyla kazandığını, Türkiye'nin fikir tarihine şimdiden geçtiğini ve gittikçe artan ölçüde fikir hayatımız üzerinde tesir icra etmeye başladığını söylersek, bir abartma yapmış olmayız herhâlde. Onuncu yıl, yirminci yıl, ellinci yıl gibi tarihlerin önemli olduğu ve çoğu zaman kişiler ve kurumlar tarafından genel bir değerlendirme yapma vesilesi olarak kullanıldığı malumunuz. *Liberal Düşünce* de bu genel tavra uyarak, 7. yılının sonunda, "Liberal Düşünce Liberal Düşünceye Bakıyor" başlığıyla Liberal Düşünce Topluluğu'nun tarihini ve gelişimini ele alan yazılardan müteşekkil genişçe bir dosyayla size ulaşıyor. Bu dosyayı liberalizmle ilgili başka yazılar tamamlıyor.

Bu çerçevede ilk yazımız LDT'nin kurucularından ve hâlihazırdaki yönetim kurulu başkanı Atilla Yayla'nın. Yayla, bu yazısında fikir hareketleriyle ilgili tarihî ve güncel tespitler ve yorumlar yapıyor. Yazı ağırlıklı olarak liberal fikir hareketleriyle ilgili bilgi ve gözlemlere dayanmakla birlikte her tür fikir hareketi hakkında açılım sağlayıcı mahiyette. İkinci yazı, yine LDT'nin kurucularından Mustafa Erdoğan'ın. Erdoğan, kişisel entelektüel hikâyesiyle LDT'nin tarihinin iç içe geçtiği yazısında, hem kişisel olarak nasıl liberalleştiğini, hem de LDT'nin nasıl doğduğunu ve neler yaparak bugünlere ulaştığını anlatıyor. Sonraki yazı A.Yayla'nın. Yayla bu ikinci yazısında Türkiye'nin entelektüel tarihini kısaca özetliyor; kendisinin ne zaman ve nasıl liberal fikirlere ilgi duymaya başladığını ve LDT'yi niçin kurduklarını anlatıyor. Ayrıca, LDT'nin başarı derecesini, bu başarının altında yatan faktörleri inceliyor ve LDT'nin geleceği ile ilgili görüşlerini ve umutlarını ifade ediyor.

Yayla'nın yazısını, yine ilk zamanlardan itibaren LDT içinde yer alan ve önemli çalışmalara imza atan Melih Yürüşen'in ilginç yazısı izliyor. Yürüşen hem liberal olmanın kendisi için ne anlama geldiğini hem de LDT içindeki serüvenini ele alıyor. Derginin beşinci yazısı editör Mustafa Erdoğan'ın: Erdoğan'ın, LDT tarafından bu yıl tesis edilen ve ilki, LDT kurucularından Kâzım Berzeg'e verilen "Özgürlüğe Hizmet Onur Ödülü" töreninde (1 Haziran 2002-Ankara) yaptığı takdim konuşmasının metni. Bunu hemen izleyen, Kâzım Berzeg'le yapılan bir mülâkat. Kıdemli liberal, LDT'nin kurucularından ve resmî yapılanmanın ilk başkanı Kâzım Berzeg de hem kendi entelektüel hikâyesini aktarıyor hem de LDT'nin doğuşu ve gelişmesiyle ilgili tarihî bilgiler veriyor. Liberal Düşünce olarak önümüzdeki sayılarda Kâzım Bey'le başka konular üzerinde mülâkatlara devam etmeyi umut ediyoruz.

Derginin yedinci yazısı, değerli gazeteci yazar Gülay Göktürk'ün. Şüphe yok ki, Göktürk ülkemizde pek çok örneğini gördüğümüz türden ilkesiz ve fiksiz bir gazeteci değil. O bir fikir kadını. Derin tefekkür sahibi bir insan. Üstelik bunu, LD çevresinin genelde yaptığı gibi uzun akademik yazılarda değil, gazete fıkralarında yapmayı başaran müstesna bir insan. Bu vesileyle okuyucularımıza Göktürk'ün

Liberte Yayınları arasında çıkan *Gidemeyenlerin Ülkesi* ve *Özel Hayatlar* isimli kitaplarını okumalarını harekete tavsiye ederiz. Gülay da yazısında, daha önceki yazarlar gibi, kendi entelektüel gelişiminden kesitler vermeye ilâveten, LDT'yle temasının nasıl başladığını ve sonrasını özetliyor. Bir sonraki yazımız, yine en başlarından beridir LDT bünyesinde yer alan, muhafazakârlık üzerine yazdığı çok başarılı bir tezle kendisini gösteren, LDT'nin temel elemanlarından Bekir Özipek'e ait. Özipek, özellikle 28 Şubat sürecine atıfla LDT'nin hızlı gelişmesinin ardındaki faktörleri araştırıyor. Liberal fikirlerin belki de ilk defa geniş halk kitlelerine ulaşma şansı yakaladığına dikkat çekiyor. Caner Erkân ise LDT'deki kişisel tecrübesini içten ve etkileyici bir üslupla aktarıyor.

Doğrudan doğruya LDT'yle ilgili bu yazıları liberalizmle ilgili bir dizi makale izliyor. İlki ve en gençlerinden biri, rahmetli N. Z. Aral'ın 1960'ların başında yayınlanan "Liberal Yol Sosyalist Yol" adlı makalesi. Aral 1960'ların önemli iktisatçılarından. Bir başka ilginç nokta, Aral'ın Raşan Ecevit'in babası olması. Ardından gelen çalışma tanınmış tarihçi, Dergimizin uluslararası danışma kurulu üyesi Ralph Raico'nun: "Yirminci Yüzyılda Klâsik Liberalizm". Raico klâsik liberal fikriyatın geçen yüzyıldaki serüvenini öylesine güzel ve öylesine derli toplu özetliyor ki. Ve yine mühim bir isim ve mühim bir yazı Raico'yu izliyor: Fritz Machlup ve "Liberalizm ve Özgürlüklerin Seçimi". Bu yazıda Machlup liberalizmden ne anlaşılması gerektiğini irdeliyor. Lâtin Amerikalı romancı Mario Vargas Llosa ise bu yüzyılda liberalizmin akıbetinin ne olacağını ele alıyor. Gelecek sayılarda bu ünlü liberal edebiyatçıdan daha başka yazılara yer vermeyi planlıyoruz.

LDT resmen dernek statüsünde. Yani, teşkilatlanma/toplanma özgürlüğünün verdiği bir imkânı kullanarak yasal bir statü kazanmış durumda. Geçen yüzyılın sonları bu özgürlük alanında önemli gelişmelere şahit oldu. Bu yüzyılda da böyle olacağı benziyor. L. M. Salomon kısa yazısında bu olgunun önemli noktalarına dikkat çekiyor. Salomon'u son derece ilginç bir yazı izliyor: L. Caulhon'un grup sadakatini eleştiren bir çalışması. Grup sadakati veya daha doğru bir isimlendirmeye grup taassubu ile temel insanî değerler arasında bir çatışma olduğunda ne olur? Neden normal hayatlarında karınca bile ezmeyen tipler grup içinde canavar kesilebilmektedir? Ülkemiz kültüründe egemen olan bireyselliği grup sadakati (çıkartı, değerleri vs.) adına feda etme anlayışının mahzurları nelerdir? Bu konuları ele alan bu yazının LDT'yle ilgili bu sayıda yayınlanmasını özellikle istedik. Zira, LDT de, genel adlandırmayla, bir grup. Ama nasıl bir grup? Diğerlerinden farkı ne? Bu grup bir cemaat mi yoksa bir cemiyet mi? Caulhon'un yazısı, LDT'yle ilgili diğer yazılarla birlikte dikkate alındığında, LDT'yi anlamayı da, artılarını ve eksilerini daha iyi görmeyi de kolaylaştırıyor.

Duymuşsunuzdur, ünlü filozof J. Rawls 24 Kasım'da öldü. Dergiye bağlamak üzere olduğumuz günlerde vuku bulan bu ölüm, siyaset felsefesinde belki de bir dönemin kapanmasına sebep olacaktır. Rawls 20. yüzyılın en önemli filozoflarından. Genç akademisyen Emrah Beriş, hem Şubat 2002'de kaybettiğimiz R. Nozick'in hem de J. Rawls'un teorilerini tasvir eden bir yazıyla bu sayıya katkıda bulunuyor. Gelecek sayılarda Rawls'la ilgili başka yazılara da yer vereceğiz. Tarihe bir not düşmek için belirtmekte yarar var: Rawls'u Türkiye'de ilk keşfeden LDT'li liberal akademisyenlerdi. Bilhassa M. Erdoğan'dı. Erdoğan, bildiğimiz kadarıyla, Rawls'tan Türkçe'ye ilk çevirileri yapan kişidir de. Siyaset felsefesi Neşet Toku liberallerin savunduğu bireyin, yani özgür bireysel varoluşun hukukî temellerini soruşturan makalesiyle bu sayımıza renk katıyor. Hanifi Aslan ise, konuyla ilgili en kapsamlı ve en önemli çalışmalardan biri olan yazısında eğitimin finansmanı sorununu derinlemesine inceliyor. Ve nihayet son yazımız. B. Mercan ve A. Buluş'un ortak yazılarının konusu Osmanlı'nın son dönemindeki iktisat politikaları.

Gördüğünüz gibi, anlamlı ve zengin bir sayıyla haşır neşir oluyorsunuz. Elbette, bundan sonraki sayılarımız da öyle olacak.

Bir sonraki sayıda buluşuncaya kadar açık zihinli ve özgür günler dileğiyle.